

Dosarul nr. 1re-82/23
1-21129088-01-1r/e-18052023

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte – Talpă Boris,
Judecători – Daguța Sergiu, Țurcan Anatolie, Mânăscurtă Igor, Eremciuc Ghenadie,

examinând în camera de consiliu, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către *Andrițchi Victor*, împotriva deciziei din 22 martie 2023 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău în cauza penală în privința lui *Andrițchi Victor* recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința din 28 noiembrie 2022 a Judecătorei Orhei, sediul Central, *Andrițchi Victor* a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, și în baza acestei Legi, i s-a stabilit pedeapsa sub forma de 210 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, *Andrițchi Victor* la data de 20.06.2021, deținând permis de conducere cu nr. XXXXX, eliberat la 05.02.2020, categoriile „A, B, C”, având calitatea de conducător al mijlocului de transport pe care îl conducea, conform prevederilor pct. 7) al Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, și contrar prevederilor pct. 14) lit. a) al aceluiași Regulament, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, conștientizând caracterul ilicit al acțiunilor sale și urmările prejudiciabile care puteau surveni, urmărind scopul deplasării cu automobilul în stare de ebrietate alcoolică, s-a urcat la volanul automobilului de model „Mercedes Vito”, cu numerele de înmatriculare XXXXX și a condus automobilul pe o perioadă nedeterminată de timp, până la ora 15.45 a zilei de 20.06.2021, când a fost stopat de către colaboratorii de poliție în mun. Orhei, str. Vasile Lupu 42, unde fiind suspectat de consumul băuturilor alcoolice, a fost supus examenului alcoolscop cu aparatul de testare alcotest „Drager 7510” și în consecință s-a constatat că, în aerul expirat de acesta concentrația de alcool constituia 0,38 mg/l, ceea ce conform Hotărârii Guvernului nr. 296 din 16.04.2009, cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcoolscopă și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, constituie stare de ebrietate cu grad avansat.

Astfel, prima instanță a statuat că prin acțiunile sale intenționate *Andrițchi Victor* a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, conform

indicilor calificativi: „*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, săvârșită de către o persoană care deține permis de conducere.*”

2. Nefiind de acord cu sentința din 28 noiembrie 2022 a Judecătorei Orhei, sediul Central, a declarat *recurs* avocatul *Șteliman Serghei* în numele inculpatului, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Andrițchi Victor învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, să fie achitat, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, purtând proteză mandibulară la prescripția medicului inculpatul a prelucrat această proteză cu o soluție ce conține alcool și din acest motiv s-a constatat concentrația de alcool în aerul expirat.

Totodată, a menționat recurentul că acest fapt este susținut de declarația martorului Canțir Grigore, ultimul a recunoscut că în calitate de medic stomatolog i-a prescris prelucrarea protezei mandibulare cu o soluție dezinfectantă „Biodez”, iar în urma folosirii preparatului dat pentru prelucrarea protezei mandibulare alcoolul nu pătrunde în sânge și nu cauzează stare de ebrietate, însă dat fiind faptul că, urme de alcool rămân pe suprafața protezei mandibulare, în aerul expirat poate să persiste vapori de alcool.

Susține recurentul că, această poziție se confirmă prin actul de constatare a stării de fapt, întocmit de executorul judecătoresc, conform căruia, după prelucrarea protezei mandibulare cu soluția (preparatul) „Biodez” în aerul expirat de Andrițchi Victor persistau vapori de alcool în concentrație de 0,4 mg/l.

Andrițchi Victor la faza urmăririi penale a comunicat organului de urmărire penală despre faptul că a prelucrat proteza mandibulară cu o soluție ce conține alcool și a solicitat efectuarea unui experiment la urmărirea penală ce avea să confirme sau să infirme posibilitatea prezenței vaporilor de alcool în aerul expirat, însă demersul a fost respins.

Consideră recurentul că s-a creat un dubiu, care nu a fost înlăturat, și care urmează a fi interpretat în folosul inculpatului.

Totodată, recurentul susține că la materialele dosarului a fost anexat un certificat medical ce confirmă că Andrițchi Victor suferă de diabet zaharat, și organismul persoanelor bolnave de diabet zaharat elimină alcool etilic în rezultatul proceselor de descompunere a glucozei, ce au loc în organism, însă nici acest fapt instanța de fond nu a luat în considerație.

La faza urmăririi penale apărarea a contestat un șir de ordonanțe a organului de urmărire penală, însă plângerile au fost respinse de procurorul ce conducea urmărirea penală. Ulterior ordonanțele au fost contestate la procurorul ierarhic superior, care nu s-a expus asupra acestora, deoarece cauza a fost expediată în instanța de judecată.

Recurentul a mai menționat că, procuratura a expediat plângerile împotriva ordonanțelor respective în instanța de judecată, urmând ca instanța prin sentință să se expună și asupra lor, însă instanța de fond, la pronunțarea sentinței nu s-a expus asupra acestor plângeri. Astfel, plângerile în cauză nu au fost examinate, nefiind nici admise, nici respinse, iar prin urmare, consideră că, nu au avut un caracter efectiv,

fiind încălcat dreptul lui *Andrițchi Victor* la o remediere efectivă, garantat de art. 13 din Convenția Europeană.

A susținut recurentul că la faza urmăririi penale a fost încălcat termenul de aflare a lui *Andrițchi Victor* în calitate de bănuț, fapt care a fost invocat de către ultimul în ședința de judecată la instanța de fond, însă nici asupra acestui aspect prima instanța nu s-a expus prin sentință.

3. Prin decizia din 22 martie 2023 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost *respins* ca inadmisibil recursul declarat de către avocatul Șteliman Serghei în numele lui *Andrițchi Victor*, a fost menținută sentința fără modificări.

În motivarea soluției pronunțate instanța de recurs a menționat că, ca urmare a cercetării în cumul probelor administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, raportate la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului *Andrițchi Victor* încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 264¹ alin. (1) Cod penal, „*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.*” (f.d. 149, vol. II).

Instanța de recurs ordinar a conchis că, argumentele invocate de recurent nu și-au găsit confirmarea în starea de fapt a cauzei penale. În cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care au demonstrat pe deplin vinovăția inculpatului *Andrițchi Victor*, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Astfel, instanța de recurs ordinar a constatat faptul conducerii de către *Andrițchi Victor* la data de 20.06.2021, aproximativ la ora 15:27, a automobilului de model „XXXXX”, cu numerele de înmatriculare XXXXX, pe strada Eminescu din mun. Orhei, care se confirmă prin însuși declarațiile inculpatului din care rezultă că la 20.06.2021, pe la orele 15:00, șeful casei de cultură Avelin Tabarcea, l-a chemat să-l ajute pentru a aduce, cu automobilul personal cu marca „XXXXX” de tip pasager marfar, cu nr. înmatriculare XXXXX, boxele din Piața ”Vasile Lupu” până la casa de cultură. Până la această locație a condus automobilul de la domiciliul său din or. XXXXX, str. XXXXX.

Aceste circumstanțe se confirmă și prin declarațiile martorilor oculari Bogatu Leonid și Dorogan Petru, dar și conținutul proceselor-verbale de examinare a înregistrărilor video din data de 20.06.2021, intervalul orelor 15:20-16:00, de pe camerele de luat vederi amplasate pe str. M. Eminescu, regiunea casei de cultură și str. V. Lupu nr. 39 din mun. Orhei (f.d. 40-48, vol. I), de pe str. M. Eminescu 3, regiunea casei de cultură și până la intersecție cu str. V. Lupu din mun. Orhei (f.d. 53, vol. I), și, din exteriorul sediului BC „Victoriabank” SA, filiala nr. 7 din mun. Orhei (f.d. 81-89, vol. I).

Prin declarațiile martorilor oculari Bogatu Leonid și Dorogan Petru, care au comunicat că pe *Andrițchi Victor*, l-au stopat, la data de 20.06.2021, pe str. Vasile Lupu din mun. Orhei, la intersecția str. Eminescu, din motiv că, automobilul de model „Mercedes Vito” de culoare albastră, se deplasa cu ușa pasagerului din partea dreaptă deschisă. Iar din discuție cu inculpatul *Andrițchi Victor*, din cavitatea bucală a șoferului a simțit miros de băuturi alcoolice, din aceste considerente *Andrițchi*

Victor a fost supus testării alcoolscopice, stabilindu-se un rezultat care depășește limitele prevăzute de lege. Ultimul a fost informat despre colectarea probelor de sânge în caz că nu este de acord cu rezultatul testării alcoolice, dar acesta a refuzat. Careva declarații despre prelucrarea protezei mandibulare cu soluție dezinfectantă „Biodez” nu a făcut la acel moment.

Astfel, instanța de recurs ordinar a constatat și faptul că, inculpatului Andrițchi Victor colaboratorii de poliție i-a propus testarea alcoolosopică și l-a informat despre colectarea probelor de sânge, dar acesta a refuzat prelevarea probelor biologice.

Circumstanțele expuse sunt susținute de mijloacele de probă cercetate în ședința de judecată, și anume, conținutul procesului-verbal de testare alcoolsopică din 20.06.2021, a lui Andrițchi Victor XXXXX, și, conținutul tichetului „Drager alcotest 7610” din 20.06.2021, conform căruia concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de Andrițchi Victor XXXXX, la data de 20.06.2021, ora 15.47 min., constituia 0,38 mg/l. Conținutul îndreptării din 20.06.2021, ora 15.52 min., emisă pe numele lui Andrițchi Victor, pentru examinarea medicală în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei, acesta a menționat că, „*nu sunt de acord pentru ce semnează*” (f.d. 10, vol. I).

Prin procesul-verbal de examinare din 05.07.2021, în cadrul căruia a fost supus examinării înregistrările video din data de 20.06.2021, și s-a constatat că la momentul supunerii testării alcoolscopice a conducătorului auto Andrițchi Victor și a discuției acestuia cu angajații INSP, inculpatul Andrițchi Victor a fost informat despre posibilitatea colectării probelor de sânge în caz că nu este de acord cu rezultatul testării alcoolice, însă acesta a indicat că *refuză* această procedură (f.d. 58-70, vol. I).

Astfel, instanța de recurs ordinar a constatat cu certitudine că, la data de 20.06.2021, Andrițchi Victor XXXXX a condus mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat pe drum public, până aproximativ la ora 15.27, când a fost documentat de colaboratorii de poliție, în strada V. Lupu din mun. Orhei.

În cadrul cercetării judecătorești instanța de recurs, nu a stabilit careva temeieri de a considera că, declarațiile martorilor Bogatu Leonid și Dorogan Petru nu sunt veridice și poartă un caracter defăimător sau de răzbunare în privința inculpatului, deoarece probele au fost administrate în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare, fiind consecutive, consecvente și uniforme, în coroborare cu alte probe administrate și confirmate.

Totodată, instanța de recurs a constatat că procesul-verbal de testare alcoolsopică a lui Andrițchi Victor din 20.06.2021, a fost întocmit în prezența ultimului, acesta refuzând de a-l semna, iar la rubrica unde i-au fost explicate prevederile pct. 13 și 14 al Regulamentului privind modul de testare alcoolsopică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, inculpatul nu a efectuat careva obiecții.

Ce ține de declarațiile martorilor apărării Canțir Grigore și Andrițchi Angela, instanța le-a apreciat critic, deoarece acești martori doar au confirmat faptul că, inculpatul Andrițchi Victor administra soluții și picături pe bază de alcool. Dar nu dispun de informații privind comiterea faptei.

Cu referire la acest proces-verbal de constatare a stării de fapt și anume a stării de ebrietate, de către executorul judecătoresc, instanța de recurs a reiterat că, acesta nu au fost administrate conform art. 93 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Astfel, procesul-verbal de constatare a stării de fapt și anume a stării de ebrietate, întocmit de executorul judecătoresc, nu poate constitui mijloc de probă în prezentul proces penal, mai mult în sensul probării și constatării stării de ebrietate urmare a tratării protezei cu soluție pe bază de alcool, deoarece potrivit pct. 19 și 25 din Regulamentul privind modul de testare alcoolică se examinează medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16.04.2009, concluzia examinării medicale pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei se înregistrează de către medicul specializat în procesul-verbal.

Poziția inculpatului de nerecunoaștere a vinei, a apreciat-o critic, inculpatul nu a motivat refuzul acestuia de a-i fi prelevate probe biologice în vederea stabilirii cu certitudine a stării de ebrietate.

În conformitate cu art. 134¹² alin. (3) Cod penal, prin „*stare de ebrietate cu grad avansat*” se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,5 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,3 mg/l și mai mult.

Ca urmare instanța de recurs a reținut faptul că, inculpatul Andrițchi Victor, la momentul comiterii infracțiunii și anume la data de 20.06.2021, avea vârsta de 55 ani, era responsabil, și avea calitatea specială de conducător al autovehiculului, deținea permis de conducere a mijlocului de transport categoria/subcategoria A, B, C, respectiv întrunește semnele subiectului infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

În ceea ce privește alegațiile părții apărării cu privire la faptul că, la judecarea cauzei penale a participat procurorul Victoria Burlacu care nu era în drept să participe la examinarea cauzei, fiind încălcat dreptul lui Andrițchi Victor la un proces echitabil, instanța de recurs nu le-a putut reține ca fiind întemeiate, or, prin încheierea din 12 mai 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de recuzare a acuzatorului de stat Victoria Burlacu, înaintată de către inculpatul Andrițchi Victor.

Cu referire la alegațiile părții apărării cu privire la faptul că, la faza urmăririi penale a fost încălcat termenul de aflare a lui Andrițchi Victor în calitate de bănuț, instanța de recurs ordinar a atestat că, organul de urmărire penală a emis la 23 iunie 2021 ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț a lui Andrițchi Victor, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, aceasta fiindu-i adusă la cunoștință la 16 iulie 2021.

Acest fapt sa datorat faptului că inculpatul Andrițchi Victor a fost citat în scris, cât și telefonic, în repetate rânduri, de a se prezenta la organul de urmărire penală pentru a-i fi adusă la cunoștință ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț, acțiuni care au caracterul activ al acțiunilor organului de urmărire penală în vederea aducerii la cunoștință a ordonanței din 23.06.2021, de recunoaștere în calitate de bănuț și a informației despre drepturile și obligațiile bănuțului în conformitate cu prevederile prevăzute la art. 64 Cod de procedură penală, însă ultimul nu s-a prezentat.

4. Nefiind de acord cu decizia din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Andrițchi Victor a depus *recurs în anulare*, solicitând casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea acesteia a invocat că:

- judecarea recursului a avut loc fără participarea sa și a apărătorului ales de el Șteliman Serghei, cu participarea unui apărător numit din oficiu, pe care Andrițchi Victor nu-l cunoaște, nu l-a văzut niciodată și niciodată nu a vorbit cu el;

- prin faptul că Andrițchi Victor nu a fost citat legal pentru ședința instanței de recurs, a fost încălcat dreptul său fundamental de a se apăra el însuși, garantat de art. 6 alin. 3 lit. c) al Convenției Europene. Or, deși legea permite judecarea recursului în absența inculpatului, ea permite acest lucru doar cu condiția că inculpatul a fost legal citat, precum și îi oferă dreptul (dacă dorește) să participe la judecarea recursului;

- instanța de recurs, deja înainte de prima ședință, fără a cunoaște se va prezenta sau nu apărătorul ales de Andrițchi Victor, a solicitat pentru el un apărător din oficiu, ceea ce denotă că instanța de recurs nici nu a intenționat să citeze apărătorul ales de Andrițchi Victor. Iar apărătorul desemnat din oficiu nu l-a contactat, nu a coordonat cu el poziția de apărare. A menționat recurentul că, nu a solicitat desemnarea avocatului din oficiu, deoarece are apărător ales de el personal, și consideră că instanța de recurs nici nu era în drept să ceară desemnarea unui avocat din oficiu;

- apărarea sa în instanța de recurs a avut un caracter pur formal, nu a beneficiat de o apărare reală, fiindu-i astfel încălcat dreptul său la un proces echitabil, garantat de art. 6 al Convenției Europene, care poate fi reparat prin intermediul căii extraordinare de atac;

- i-a fost încălcat dreptul la apărare, drept fundamental la un proces echitabil și constituie un viciu fundamental, care a afectat hotărârea atacată.

5. Judecând *recursul în anulare* pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, raportând la prevederile relevante ale legii, completul de judecată ajunge la concluzie că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

5.1. Completul de judecată menționează, că în conformitate cu art.XI alin. (3¹) din Legea privind modificarea unor acte normative (nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, modificarea Codului de procedură penală), completată prin Legea privind modificarea unor acte normative, (nr. 286 din 05.10.2023, în vigoare 28.11.2023, modificarea Codului de procedură penală), *recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.*

În conformitate cu art. 452 și art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data depunerii recursului în anulare, până la 01.09.2023), hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către condamnat în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei în cazul în care *un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.*

Potrivit prevederilor art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

În conformitate cu art. 457 alin.(3) Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare la data depunerii recursului în anulare, până la 01.09.2023), soluționarea recursului în anulare se efectuează potrivit dispozițiilor art. 434 – 436, care se aplică în mod corespunzător.

Astfel, în temeiul prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare la data depunerii recursului în anulare, până la 01.09.2023), aplicat corespunzător procedurii de judecare recursului în anulare, judecând recursul în anulare declarat, Curtea Supremă de Justiție verifică legalitatea hotărârii irevocabile atacate, pe baza materialului din dosarul cauzei ținând seama, după caz, de opinia părților expusă în referință ori în ședință, dacă au participat la ea.

În corespundere cu art. 6 par. (1), (2) și (3) lit. a), b), c), d), e) CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzației în materie penală îndreptate împotriva sa. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită. Orice acuzat are, în special, dreptul să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Sub acest aspect și în raport cu motivele invocate de recurent, se reține că instanța de recurs la judecarea recursului ordinar a comis eroarea de drept, care la caz în substanța sa reprezintă un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente și care a afectat hotărârea atacată.

Potrivit art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023) judecarea recursului se face *cu citarea* procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, cu excepția cazului în care acesta refuză să fie escortat la ședință.

În corespundere cu art. 66 alin. (1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare. Instanța de judecată îi asigură inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

Potrivit art. 239 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, citația se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire. Dovada de primire se predă agentului procedural, care o înainteaază instanței de judecată care a emis citația.

În conformitate art. 449 alin. (2), art. 417 alin. (1) pct. 3), 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de recurs trebuie să conțină numele și prenumele

apărătorului, temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea recursului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform art. 6 § 1 CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termenul rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În conformitate cu art. 6 § 3. lit. b) și c) CEDO, orice acuzat are, în special, dreptul să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer.

În hotărârea RUSSU c. MOLDOVEI din 13.11.2008, CtEDO a menționat că, ”articolul 6 al Convenției, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei acuzate de a participa efectiv la procesul său penal. Acesta include, *inter alia*, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (Stanford v. Regatul Unit - 23.02.1994, Barberà, Messegué and Jabardo v. Spania – 6.12.1988). Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi, de asemenea, dedus din garanțiile prevăzute în sub-paragrafele (c), (d) și (e) ale paragrafului 3 al articolului 6 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor”. Este dificil de a vedea în această cauză cum ar fi putut să-și exercite aceste drepturi reclamantul, fără a fi prezent. Deoarece reclamantul nu a fost informat despre ședința judiciară, el nu a avut posibilitatea să-și organizeze apărarea. Deci, a avut loc o violare a articolului 6 al Convenției.”

Completul de judecată menționează că, drept viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea pronunțată poate fi considerată încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană și reglementate de legislația națională prin lege procesuală sau prin lege materială.

Instanța de judecată care decide redeschiderea procesului în condițiile alineatului precedent urmează să motiveze care sunt acele prevederi ale legii procesuale sau materiale pe care le consideră drept viciu fundamental și care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea irevocabilă.

Raportând cele expuse supra, la cazul supus judecării, Completul de judecată constată că în speța de către instanța judecătorească inferioară a fost admisă încălcarea legii procesuale prevăzute la art. 447 alin.(1) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), în ce privește *citarea inculpatului și dispunerea judecării cauzei penale în lipsa acestuia, ultimul nefiind citat legal.*

În acest sens, completul de judecată reține că, potrivit materialelor cauzei penale, unica dovadă de expediere în adresa condamnatului Andrițchi Victor a înștiințării privind judecarea cauzei penale în privința sa, în ordine de recurs, este pentru data de 22 martie 2022 - citația cu adresa destinatarului din „*or. Orhei, str.XXXXX, ap.2*” (f.d. 126, vol. II), însă care a fost expediată prin intermediul

oficiului poștal la adresa „*or. Orhei, str. XXXXX, ap.32*” (f.d.132, vol. II), și care a fost restituită instanței de judecată cu mențiunea „*nereclamat*”.

Astfel, rezultă cu certitudine că citația nu avea cum să ajungă în mod obișnuit la destinatarul Andrițchi Victor, având în vedere faptul că pe plicul poștal și pe avizul de recepție s-a indicat greșit numărul apartamentului destinatarului, și anume s-a consemnat „*ap.2*”, deși numărul corect a apartamentului inculpatului este „*32*”, și care în mod cert a fost indicat în citație judecătorească (f.d. 126, vol. II). Mai mult ca atât, adresa corectă a inculpatului rezultă și din datele din buletinul de identitate al lui Andrițchi Victor anexat la materialele cauzei penale, unde la rubrica „Domiciliu” se regăsește adresa din Orhei, str. XXXXX, ap.2 (f.d. 119-120 – verso, vol.I), cât și din sentința instanței de fond supusă recursului (f.d.100-116, vol. II).

Totodată, potrivit materialelor cauzei penale alte citații sau înștiințări în adresa inculpatului referitor la termenul judecării recursului declarat în prezenta cauza penală, lipsesc.

Prin urmare, se constată că pentru data de 22 martie 2023, când a avut nemijlocit loc judecarea recursului în cauza penală a lui Andrițchi Victor, aceasta fiind și unica ședință de judecată în instanța de recurs în prezenta cauza penală, lipsește orice dovadă de citare legală a condamnatului Andrițchi Victor, privind judecarea cauzei penale în privința sa.

În aceste condiții, completul de judecată constată că în speță nu este confirmat faptul citării legale a condamnatului Andrițchi Victor, pentru ședința de judecată unica fixată în instanța de recurs și care a avut loc la 22 martie 2023.

Mai mult, la materialele cauzei nu se conțin date, care ar demonstra că instanța de recurs, la caz în persoana Curții de Apel Chișinău, a depus eforturi suficiente și rezonabile pentru a localiza condamnatul, și a înștiința pe acesta în mod legal, în scopul asigurării înfățișării lui înaintea instanței de judecată, devreme ce fiind citat doar o singură dată și la o adresă greșită, inculpatul vizat nu avea cum să primească citație pe cale obișnuită de înștiințare (a se vedea cauza Colac vs. România, hotărâre din 10 februarie 2015).

Totodată, se constată că pe pagina web a Curții de Apel Chișinău lipsește informația privind eventualele ședințe de judecată în cauza penală a inculpatului Andrițchi Victor, împrejurări ce fac imposibilă impunerea în sarcina acestuia obligației de folosire cu bună-credința a drepturilor și obligațiilor procesuale în sensul autodocumentării inculpatului referitor la termenul judecării recursului declarat în proprie cauza penală.

Deși potrivit Legii pentru modificarea unor acte normative, (nr. 245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că recursul se examinează fără prezența părților la proces, la caz, cauza penală a fost judecată până la noile modificări introduse prin Legea nr. 245 din 31.07.2023, astfel, era obligatoriu citarea legală a inculpatului la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.

Pornind de la cele expuse, se atestă că, instanța de recurs în mod eronat a considerat că inculpatul Andrițchi Victor a fost citat legal și dispunând examinarea cauzei penale în lipsa acestuia, a admis încălcarea prevederilor art. 447 alin.(1) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data judecării recursului, până la

22.08.2023), încălcare care vine în contradicție cu garanțiile unui proces echitabil stipulate în art.6 § 3, lit. c) din Convenție, potrivit căreia orice acuzat are dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat la orice etapă de un apărător ales de el în procesul său, ori pentru a fi posibilă realizarea acestor drepturi de către inculpat, ultimul cel puțin urma a fi citat.

Pe cale de consecință, încălcările nominalizate a normelor procesual - penale, admise de instanța de recurs ordinar, au lezat dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenție, sub aspectul dreptului de a fi legal citat în propria cauza.

Lipsa citării legale a inculpatului în ședința instanței de recurs și care a fost obligatorie, constituie un viciu fundamental care a afectat atât procesul de judecare a recursului, cât și hotărârea adoptată de această instanță, adică reprezintă erori de drept de procedură și care permit redeschiderea procesului penal în privința lui Andrițchi Victor.

Completul de judecată mai notează că, art. 6 CEDO, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei acuzate de a participa efectiv la procesul său penal. Acesta include, *inter alia*, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și *de a asculta și a urmări procesul* (a se vedea cauza Stanford v. the United Kingdom, hotărâre din 23 februarie 1994, Seria A nr. 282-A, § 26; Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain, hotărâre din 6 decembrie 1988, Seria A nr. 146, § 78).

Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi, de asemenea, dedus din garanțiile prevăzute în subparagrafele (c), (d) ale paragrafului 3 al articolului 6 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor” (a se vedea Colozza v. Italy, 7 hotărâre din 12 februarie 1985, Seria A nr. 89, § 27).

În concluzie, completul de judecată conchide că este dificil de a vedea în această cauză, cum ar fi putut să-și exercite aceste drepturi Andrițchi Victor *fără a fi citat* în ședința de judecată a instanței de recurs.

Pe cale de consecință, având în vedere împrejurările enunțate și încălcările nominalizate ale normelor procesual-penale, comise de instanța de recurs, se atestă în speță lezarea dreptului condamnatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, fapt ce constituie un viciu fundamental care a afectat hotărârea contestată, adică reprezintă erori de drept care permit redeschiderea procesului penal în privința lui Andrițchi Victor.

5.2. Cu referire la argumentul recurentului Andrițchi Victor privind, încălcarea dreptului la un apărător ales, completul de judecată constată ca și acesta este întemeiat, deoarece derivă din lipsa citării legale a inculpatului în instanța de recurs, și se încadrează în garanțiile unui proces echitabil prevăzute de art.6 § 3, lit. c) din Convenție, potrivit căreia, orice acuzat are, mai ales, dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat la orice etapă de un apărător ales de el.

După cum rezultă din prevederile art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), judecarea recursului se face *cu citarea* procurorului, *avocatului* și celorlalte părți. *Participarea* procurorului și a *avocatului* în ședința instanței de recurs *este obligatorie*.

Conform materialelor dosarului se constată că, cauza a fost examinată în lipsa apărătorului ales de inculpat, avocatul Șteliman Serghei, care însă, fiind înștiințat *potrivit telefonogramei efectuate* de către grefierul Curții de Apel Chișinău, Nazarenco Sergiu, *din timp, la data de 10.02.2023 a comunicat că „nu mai reprezintă interesele inculpatului Andrițchi XXXXX”* (f.d.127, vol. II), și ca urmare, instanța judecătorească de recurs, fiind informată despre această, în temeiul prevederilor art. 69 alin. (1), pct. 10) Cod de procedură penală, a întreprins măsuri privind solicitarea desemnării unui avocat din oficiu pentru acordarea inculpatului în cauza penală asistenței juridice garantate de stat (f.d.127, vol. II), solicitarea instanței fiind admisă prin desemnarea din oficiu a avocatului Chilat Nicolae (f.d. 131, 134, vol. II).

Totodată, potrivit prevederilor art. 70 alin. (3) Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), instanța solicită desemnarea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat: 1) la cererea bănuțului, învinuțului, inculpatului; 2) în cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie, iar bănuțul, învinuțul, inculpatul nu are apărător ales.

În conformitate cu art. 70 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), instanța cere de la biroul de avocați înlocuirea apărătorului ales sau solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat substituțirea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat în următoarele situații dificile de desfășurare a procesului penal, dacă apărătorul ales nu poate să participe la desfășurarea procesului în decurs de 5 zile din momentul anunțării lui.

Conform art. 70 alin. (5) Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), în cazurile prevăzute la alin. (3) pct. 2) și alin. (4) pct. 2), instanța poate să propună inculpatului să invite un alt apărător.

Astfel, în circumstanțele cauzei în care inculpatul nu a fost citat legal la examinarea propriei cauzei penale în ordine de recurs, și în unica ședința de judecată, din timp, i s-a desemnat apărător din oficiu, rezultă că instanța de recurs a admis ingerința neîntemeiată în dreptul inculpatului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 § 3, lit. c) din Convenție, și realizat în plan național prin prevederile din art. 70 alin. (3) pct.2), alin. (4) pct. 2), alin.(5) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), potrivit cărora sunt stipulate expres situații și etape procesuale pentru solicitarea desemnării pentru inculpat a unui apărător din oficiu.

În speța se constată că, în cazul realizării citării legale ale inculpatului în instanța de recurs și neprezenții în ședința de judecată a apărătorului ales de către inculpat, avocatului Șteliman Serghei, inculpatul la caz, beneficia de dreptul prevăzut de art. 70 alin.(5) Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), în ce privește invitarea unui alt apărător ales.

6. Conform art. 457, 435 alin. (1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța admite recursul în anulare, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de recurs ordinar, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs în anulare.

În circumstanțe constatate și descrise supra, completul de judecată conchide că criticile formulate de către recurent, referitor la încălcarea dreptului lui la apărare și la un proces echitabil și-au găsit confirmare, încălcările admise de către instanța judecătorească inferioară constituind în esența sa un viciu fundamental, care impun concluzia de admiterea recursului în anulare declarat și casarea integrală a deciziei supuse recursului în anulare, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în vederea înlăturării încălcărilor admise, ori acestea nu pot fi înlăturate la etapa judecării recursului în anulare.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 457, 435 alin. (1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de condamnatul Andrițchi Victor XXXXX, casează integral decizia din 22 martie 2023 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Judecătorii

Talpă Boris

Daguța Sergiu

Țurcan Anatolie

Mânăscurtă Igor

Eremciuc Ghenadie